

Het uitzetten van fazanten

Naar aanleiding van het artikel over uitzetten van fazanten in uw blad no. 24 van 27 november '70 ben ik zo vrij mijn mening hierover te geven. Ik ben het met dat artikel n.l. niet geheel eens, ofschoon dit een zéér belangrijke bijdrage geeft voor het kunstmatig opfokken van jachtfazanten.

Er wordt gezegd: Onderzoekingen in Minnesota hebben uitgewezen dat de overlevingskansen van kunstmatig uitgebroede en opgefokte fazanten gering zijn. Dit is volgens mij boud gesproken. Het komt mij voor, dat dáár de fokkerij niet in alle facetten beheerst wordt om een aanvaardbaar resultaat te krijgen, dan kunnen wij het hier wel beter! Dat het daar niet gelukt is, moet m.i. een andere oorzaak hebben gehad.

Uit Minnesota vermeldt men niet:

Op welke manier die kuikens zijn opgefokt. Zijn ze vanaf de 1e dag praktisch buiten opgefokt, zoveel mogelijk aan de natuur aangepast?

V... en ze na 5 weken wel „weerhard”? Dit is of ik niet, want anders begrijp ik niet, dat deze inderdaad zeer interessante proef, direkt niet met 5 weken, hoogstens 6 weken oud, werd gedaan, maar eerst met 7-8 weken oude fazanten.

Er wordt medegedeeld:

Na 28 dagen was reeds 81 % der jonge vogels omgekomen en slechts één exemplaar was gestorven van honger. Waarom van honger? Juist dit laatste geeft mij te denken. Waren deze fazanten ook in meerdere of mindere mate „gesnavelbrand”? Want als dit is geschied, zwakken ze in de natuur eerst af en gaan dan meestal van zwakte of honger dood en zijn ze allen een zeer gemakkelijke prooi voor het ongedierte.

Hebben ze ook een ziekte onder de leden gehad, die pas tot uiting komt in het jachtveld? (zie ook blz. 788 de onderzoekingen van Dr. von Braunschweig en E. Schulz).

In ieder geval zijn ze te tam geweest, want ze zijn 7-8 weken oud geweest, onverschillig welk systeem gevolgd is. De geachte onderzoeker Hersler meent, dat de oorzaak van het slechte resultaat ligt in de slecht ontwikkelde reacties op verschillende ge...

...en. Hier ben ik het volkomen mee eens. Want elke week ouder dan maximaal 6 weken, worden de fazanten steeds tammer en vertrouwder, en op 't laatst gedragen ze zich als kippen. En wanneer bovendien blijkt, dat de fazanten niet voldaan hebben aan alle bovengenoemde eisen dan zijn ze niet in 100 % conditie en is het reageren uit de aard der zaak ook beduidend minder. Hoe is men er zelf aan toe als men niet 100 % is?

Bovendien vermeldt de geachte onderzoeker niet, met hoeveel en met welk soort fazanten hij de proef heeft genomen. Ik ben er steeds meer van overtuigd, dat niet elk soort geschikt is voor het jachtveld. De ene soort is van nature schuwer en minder driest dan de andere en de ene soort verdriest de andere, ook uit het jachtveld, zodat men soms met uitzetten nog verder achterop raakt. Ik kom steeds meer tot de conclusie, dat men met de originele bosfazanten, Engelse Blackneck (Colchicus) de schuwste vogels en beste resultaten krijgt, terwijl deze tevens veel beter in de dekking blijven en bovendien zeer erkentelijk zijn voor iets bijvoeren.

Interessant van de onderzoeker was, dat de

meeste van de uitgezette vogels niet verder dan 600 m. waren weggetrokken. Hier ben ik het volkomen met hem eens, want wanneer men fazanten loslaat en ze hebben het goede voer, dan kan men ze op een betrekkelijk kleine jacht, mits deze er zich enigmatische voor leent, wat betreft de dekking, absoluut zeker in zijn veld houden. Maar zoals de redactie reeds zegt „De predatoren mogen geen vrij spel hebben. Werk toch met vangkooien, 1 op 20 HA desnoods 50 HA (zie het artikel over vangkooien op blz. 793 in het zelfde no.). Dit spreekt voor zichzelf! Wat hier gevangen is, is erger dan stropers!

Men kan nu eenmaal bij het fazanten fokken niet afwijken van bepaalde grondregels, zijnde:

1. De fazant kan men niet als kip behandelen.
2. Zorg dat uw fazanten van één soort zijn en niet van alles door elkaar.
3. De foktomen moeten van prima kwaliteit zijn, en het juiste voer hebben, op tijd. Het kuiken moet als het ware in het ei gevoerd worden. U krijgt dan „geen piklustige” kuikens de eerste dagen.
4. Met het uitbroeden der eieren van die foktomen heeft men dan veel minder moeilijkheden.
5. Zorg dat U ze in vol daglicht, zoveel mogelijk aan de vrije natuur aangepast, opfokt, en dat ze uiterlijk met 6 weken in het veld zijn en ga er niet al te vriendschappelijk mee om. Ze reageren

Afschotbok

dan heus wel op roofvogels en ongedierte. De schuwheid is er nog, en neemt in het veld steeds meer toe, terwijl die in gevangenschap steeds meer afneemt.

6. Men mag ze niet snavelbranden, want dan zijn ze in het veld praktisch ten dode opgeschreven. De dikte van een veer mogen ze dan niet kunnen pikken, maar kunnen dus ook geen voedsel van mindere grootte tot zich nemen!
7. Ze moeten volop in de rug en staartveren zitten, anders zijn ze niet meer hard en kunnen dan bij slecht weer nog verongelukkig door koude, hetgeen alleen bij een goed rugverendek onmogelijk is. 54° F betekent voor hen de dood!
8. Het veld moet bij het uitzetten praktisch ongedierte-vrij zijn, terwijl men moet zorgen dat dit zo blijft en geef de stroper geen gelegenheid om te zien waar ze 's avonds gaan roesten of slapen op de grond, in de weiden of droge sloten.
9. Zorg, dat ze bijgevoerd worden met voer, dat ze nodig hebben tot ze uitgegroeid zijn, dat is: geheel uitgekleurde en ± 12 weken oud, want het terrein kan voor jonge fazanten „fazantenmoe” worden als er te veel zijn.
10. Daarna moeten ze met graanvoer bijgevoerd worden hetgeen de fazanten aan uw veld bindt. Ook na de 1e jachttag moet men blijven voeren. Onkruidzaad vinden ze niet alleen bij U, maar ook op grote afstand!
11. Uit de aard der zaak moeten de fazanten van 6 weken kerngezond zijn. Vaak ziet men niet, dat de vogels ziek zijn en komen bepaalde ziekten pas tot volle uiting na 6 weken oud, maar ze gaan onherroepelijk dood, ook al zien ze er uiterlijk mooi uit. Soms constateert men de ziekte maar bij één vogel, maar inmiddels is de gehele groep al besmet. Vaak begint men te merken, dat er iets is en wordt er gezegd: Nu gauw naar het veld dan zal het wel beter gaan. Niets is echter minder waar! Men brengt er „ten dode opgeschreven” vogels heen.

Als men echter deze gemakkelijke hoofdregels aanhoudt, komt men absoluut zeker tot 50 %, en hoger. U krijgt krachtige fazanten, goede vliegers en niemand merkt, dat het gefokte fazanten zijn.

Dank aan de heer Hessler in Minnesota voor zijn proeven en de heer D. die ons op het onderzoek attendeerde. Dat onderzoek heeft m.i. zeer veel bijgedragen tot het fokken van fazanten. Men kan echter niet bij het fokken, op zijn Twents gezegd: „Poesen en het mel in de mond houden! en wie dat wel meent, zal nooit geregeld elk jaar acceptabele resultaten kunnen krijgen en houdt er dan vanzelf wel weer mee op. Dit is erg jammer, daar de kosten van hok en ren weinig behoeven te zijn, daar bijna iedere hokruimte te gebruiken is.

Het gaat tenslotte niet om een levende fazant in het veld te brengen, maar een gezonde fazant, die de eigenschappen van een wilde heeft, en die in het veld in leven blijft. En dat alles zo gemakkelijk en goedkoop mogelijk verkregen, met daarbij een acceptabel rendement.”

FRANS SCHNEIDER.

Bij mijn vriend in Stiermarken worden de gemsbokken in november geschoten. Het is dan hoogbronst en de gemzen naderen de hoogzit tot op enkele meters. Het uitzoeken van een goede afschotbok is dan vrij gemakkelijk. Hij wil maar steeds dat ik in november naar zijn revier reis, maar de jacht in Friesland houdt mij dan tegen. Tevens lokt de zit op de hoogzit in de sneeuw, bij een tiental graden vorst, me niet zo erg aan.

De laatste dag dat ik daar vertoefde was bedoeld voor de „Hirschjagd”. Bij heerlijk weer gingen we naar de boomgrens, waar volgens maat een „wirklich kapitaler” vertoefde. Twee keer had hij de kans gehad, maar door een paar toevalligheden, die de jacht zo spannend maken, had hij niet kunnen schieten.

Boven woel echter een harde, koude wind, slecht voor de bergjacht. We waren er echter en het was mijn laatste dag, dus we moesten het toch maar proberen. Het beste zou zijn te bersen.

Terwijl we stonden te overleggen hoorden we een krachtige roep van het hert. „Der Kapitaler, ich höre es sofort”, fluisterde Seppl. Kort werd er overlegd, hij ging naar oost onderdoor, ik zou rond een alm bovenlangs.

Voorzichtig sluipend ging ik door de lage bomen omhoog. Zo nu en dan loerde ik eens door de kijker maar ontdekte niets. Alleen stenen, woud en in de verte de Dachstein.

Nadat ik een uitloper van een berg gepasseerd had ging het weer de diepte in. Een bergbeek werd overschreden nadat ik eerst een paar slokken van het kristalheldere water gedronken had. Kan het nooit laten daar boven, moet even proeven. Zette mij eens achter een rotsblok om de omgeving te overzien. Hoorde gekraak achter mij en kreeg gezelschap van drie paarden. Ze waren heel vriendelijk en knabelden met hun zachte lippen aan de rugzak. Heb ze getraceerd op pepermuntjes, die met graagte genomen werden.

Daarna werd de tocht voortgezet. De paarden rekenden zeker op meer pepermunt en bleven trouw volgen.

Voorzichtig probeerde ik ze tot staan te brengen, eerst met armbewegingen. Toen met woorden. Heb het geprobeerd in duits, hollands, fries. Ze begrepen het maar niet en sabelden eens op mijn jasje. Zijn vast Russische paarden geweest en deze taal beheers ik niet.

Heb ze toen maar mee laten sjouwen. Op zeker moment hield ik halt door iets dat boven me bewoog. Mijn viervoetige vrienden gingen in een kring rond me staan.

Door de kijker dacht ik een forse gemsgeit te zien, die rustig de bladeren van de „preiszelbeeren” (rode bosbes) stond te smikkelen. Met mijn gevolg wist ik tot een zestig, zeventig meter te naderen. Ging achter een boom liggen om de geit eens goed te bekijken. Was nog nooit een gems zo dicht genaderd, maar schreef dit succesje toe aan de paarden.

Maar nu zag ik dat het een werkelijk zeer zware bok was, met fantastische krukken. De paarden hadden de lol van mij af en gingen door. De bok keek eens naar de manendragers en sprong naar een nieuw bosje. Wat ik toen zag, deed mij rillen. De rechter voorloper hing er bij en een groot

stuk vel hing van de schouder af. Dit moest een afschotbok zijn, zonder pardon. Het was allemaal al zo raar, de zgn. „jamheid”, het aparte gedrag van het dier. Kon echter niet naar Seppl lopen, dan zou de bok moeilijk terug te vinden zijn.

Na nog een paar minuten gekeken te hebben besloot ik te schieten. De 7 x 57 werd in de kamer geschoven, de bok stond echter te spits. Heb een tiental minuten doodstil gelegen, kreeg echter geen kans. Het blad kwam niet vrij.

Kruipend en sluipend ben ik hierop naar boven gekropen en heb het opnicuw geprobeerd. Kreeg na enige minuten het blad vrij. De kogel floot weg, de bok viel.

Was akelig nieuwsgierig wat er mee aan de hand was, maar wilde wachten tot Seppl bij mij kwam. Na enige sigaretten, afgewisseld door pepermunt, hoorde ik hem komen.

Na een tien minuten was hij boven. Of ik een hert geschoten had. Moest dit ontkennen en vertelde hem mijn wederwaardigheden. Met zijn tweeën zijn we naar de bok gegaan. Hij bleek een totaal verbrijzelde schouder te hebben. De kogel van het gewricht was in tweeën gespleten, terwijl een diepe vleeswond met een groot stuk afgereten vel een verhaal van een diepe val vertelde. Seppl had eerst wat bedenkelijk gekeken, maar toen hij dit zag barstte hij los. Hij zou altijd geschoten hebben. In de eerste plaats voor de zeldzame trofee van de tienjarige bok en nu het dier zo zwaar verminkt was so wie so. Op de terugweg heb ik nog gehoopt op de paarden om ons te ontlasten van de zware last, maar ze lieten zich niet zien.

's Avonds hebben we in de oergezellige oude „Stube” de bok goed doodgedronken. Toen ik de volgende morgen de veters van de schoenen vast wilde maken lag ik ineens languit op de vloer te zwemmen. Kop-zwaar!

Waidman